



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

LETNO POROČILO VARUHA ŠPORTNIKOV PRAVIC ZA LETO 2019

Ljubljana,
april 2020

KAZALO

1	NAGOVOR.....	2
2	O VARUHU ŠPORTNIKOVIH PRAVIC.....	4
2.1	ZAKONSKA UREDITEV IN PRISTOJNOSTI VARUHA.....	4
2.2	DOSTOPNOST VARUHA.....	4
2.2.1	Kontakt.....	4
2.2.2	Kontaktiranje v letu 2019.....	5
2.3	FINANCIRANJE VARUHA.....	6
3	POROČILO O OBRAVNAVANIH ZADEVAH.....	7
3.1	STATISTIKA.....	7
3.2	VSEBINSKO POROČILO.....	9
3.2.1	Seznanitev športnikov in svetovanje.....	10
3.2.2	Pridobivanje in posredovanje informacij.....	11
3.2.3	Nudenje pomoči.....	12
3.2.4	Posredovanje pri reševanju sporov.....	12
3.2.5	Obravnavanje pobud.....	12
3.2.6	Izdaja pobud.....	13
3.2.7	Udeležba na dogodkih.....	13
3.3	IZPOSTAVLJENA PROBLEMATIKA IN REALIZACIJA PRIPOROČIL IZ LETA 2018.....	13
4	PRIPOROČILA IN SMERNICE.....	15
4.1	PRIPOROČILO št. 1.....	15
4.2	PRIPOROČILO št. 2.....	16
4.3	PRIPOROČILO št. 3.....	16
4.4	PRIPOROČILA IZ LETNEGA POROČILA 2018.....	17
	PRIPOROČILO št. 2.....	17
	PRIPOROČILO št. 3.....	17
	PRIPOROČILO št. 4.....	18
	PRIPOROČILO št. 5.....	18

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1.....	5
Grafikon 2.....	5
Grafikon 3.....	7
Grafikon 4.....	8
Grafikon 5.....	8

1 NAGOVOR

Spoštovani,

pred vami je Letno poročilo za leto 2019, ki ga kot Varuh športnikovih pravic predajam predsedniku Vlade Republike Slovenije, letos g. Janezu Janši. Zakon o športu, ki vzpostavlja zakonsko podlago za delovanje varuha, namreč nalaga Varuhu športnikovih pravic med drugim tudi dolžnost letnega poročanja Vladi Republike Slovenije.

Leto 2018 je bilo z vidika varovanja pravic športnikov in strokovnih delavcev v športu prelomno, saj je 1. aprila 2018 v okviru Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport začel delovati varuh športnikovih pravic. Na podlagi imenovanja Vlade Republike Slovenije sem dobil možnost, da v naslednjem petletnem obdobju nadaljujem z delom, ki sem ga kot varuh pravic športnikov opravljal v okviru Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez.

Z vzpostavitvijo pravne podlage instituta varuha pravic športnikov in strokovnih delavcev v športu in nato vzpostavitvijo njegovega delovanja je Republika Slovenija postala ena od vodilnih držav na področju razvoja in zagotavljanja družbene odgovornosti na področju varovanja pravic športnikov in strokovnih delavcev v športu. Tako zakonska ureditev pomembno prispeva k vzpostavljanju kakovostnejšega zagotavljanja osnovnih pravic, ki jih imajo športniki na podlagi Zakona o športu in iz njega izhajajočih pravnih aktov. Obenem pa so te pravice esencialne pri zagotavljanju nemotenega udejstvovanja športnikov pri športni aktivnosti in doseganju vrhunskih športnih rezultatov doma in v svetu. Strokovni delavci v športu so poleg že obstoječih možnosti zaščite pridobili še dodatno možnost podpore za njihovo nemoteno zagotavljanje kakovostnega in strokovnega dela v okviru športa in športnih organizacij na ozemlju Republike Slovenije.

V letu 2019 se je delo varuha dodobra ustalilo na novi podlagi in pogojih delovanja, kar se kaže tudi v številčnosti in vsebinski pestrosti obravnavanih primerov. Prav tako so se v tem letu pokazali tudi že prvi učinki priporočil in predlogov, ki sem jih podal v poročilu za leto 2018.

Poleg neposredne pomoči iskalcem pomoči je treba poudariti prispevek instituta varuha k dvigovanju zavesti o pomenu pravne urejenosti, nadzora in dobrega upravljanja slovenskega športa, pri čemer pomembno vlogo zavzema prepoznavanje področij v športu, ki zahtevajo večjo pozornost urejanja ali nadzora. Pri tem je ključna kvalitativna in kvantitativna analiza vsebine primerov, s katerimi se športniki in strokovni delavci obračajo na varuha, ki omogoča argumentiran in sistematičen pristop k urejanju odprtih vprašanj v slovenskem športu.

Poročilo je sestavljeno iz dveh delov. V prvem delu je poleg splošnih informacij o varuhu statistično in vsebinsko opisano delo varuha v letu 2019. Iz poročila o opravljenem delu sta razvidna splošno stanje na področju pravic športnikov in strokovnih delavcev v športu ter raven udejanjanja javnega interesa na področju športa v Republiki Sloveniji v obravnavanem letu. V drugem delu poročila so na podlagi obravnavanih primerov, ugotovitev, pridobljenih informacij in seznanitev predlagani ukrepi za izboljšanje integritete in družbene odgovornosti na področju zagotavljanja javnega interesa na področju športa v Republiki Sloveniji.

Tako kot do sedaj si bom kot varuh tudi v prihodnje prizadeval za razvoj »čistega športnega okolja«, ki bo omogočil razvoj športa v Republiki Sloveniji ter tako pripomogel k ohranjanju in promociji pozitivnih vrednot, ki jih šport predstavlja v slovenski družbi. Kajti prav čisto športno okolje je eden od ključnih elementov za ohranjanje konkurenčnosti slovenskega športa in uspešnosti slovenskih športnikov in športnic v svetu.

Rožle Prezelj,

varuh športnikovih pravic

2 O VARUHU ŠPORTNIKOVIH PRAVIC

2.1 ZAKONSKA UREDITEV IN PRISTOJNOSTI VARUHA

Zakonsko podlago delovanja varuha predstavljata 66. člen Zakona o športu (Uradni list RS, št. 29/17 in 21/18 – ZNOrg) ter Pravilnik o delovanju in financiranju varuha športnikovih pravic (Uradni list RS, št. 69/17).

Državni zbor je leta 2017 sprejel Zakon o športu, ki v 66. členu uzakonja podlago za delovanje varuha športnikovih pravic v okviru Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Po imenovanju Vlade Republike Slovenije je varuh športnikovih pravic začel delovati 1. aprila 2018 v prostorih ministrstva.

Varuh skrbi za dosledno varstvo pravic športnikov in strokovnih delavcev v športu, odgovarja na njihova vprašanja, pobude in pritožbe ter posreduje v primeru sporov. Prav tako kot moralna avtoriteta s svojimi priporočili in predlogi dobrih praks pomaga pri izboljšanju organiziranosti športa v Republiki Sloveniji.

2.2 DOSTOPNOST VARUHA

2.2.1 Kontakt

Varuh ima pisarno v prostorih Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport na naslovu Masarykova 16, 1000 Ljubljana, kjer je dosegljiv v času uradnih ur vsak torek med 9. in 13. uro. Navedeni naslov je tudi naslov za pošiljanje pisemskih pošiljk.

V času uradnih ur je varuh na voljo tudi na telefonski številki 01 400 46 31. Športnikom in strokovnim delavcem v športu je varuh vedno dosegljiv na mobilni številki 051 388 361.

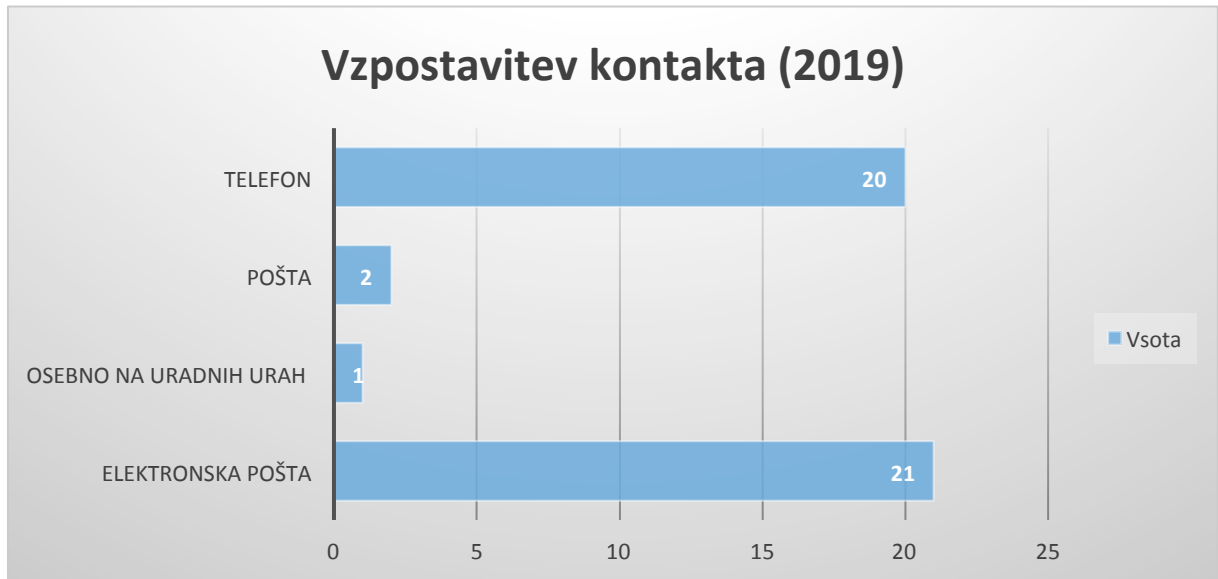
Prav tako je mogoče varuha kontaktirati preko elektronske pošte na naslov rozle.prezelj@gov.si.

2.2.2 Kontaktiranje v letu 2019

Grafikon 1:

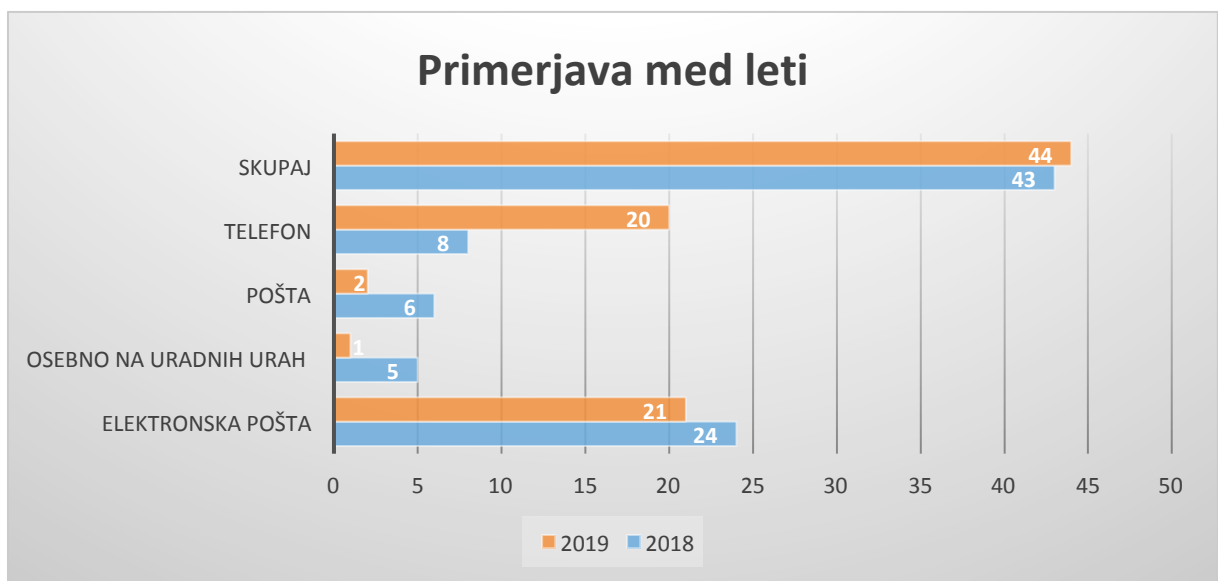
Spodnji grafikon prikazuje pripad zadev v varuhovo obravnavo po posameznih komunikacijskih poteh, ki so posameznikom na voljo.

Pri grafikonu je upoštevan zgolj prvi stik z varuhom.



Grafikon 2:

Spodnji grafikon prikazuje primerjavo z letom 2018.



Varuh, kot je prikazano zgoraj, omogoča iskalcem pomoči različne komunikacijske poti. V letu 2019 je bil prvi kontakt največkrat vzpostavljen po elektronski pošti, sledili so stiki po telefonu in navadni pošti. En iskalec pomoči se je obrnil na varuha osebno v času uradnih ur.

V primerjavi z letom 2018 je v letu 2019 zaznati trend premika prvega kontakta v smer telefonskega kontakta. Čeprav je bilo prvih kontaktov največ po elektronski pošti, so se ti skoraj izenačili s kontakti po telefonu. Za športnike in strokovne delavce je namreč pri iskanju pomoči pomemben osebni kontakt z varuhom, kar jim pomeni veliko dodano vrednost. Na splošno pa se kaže, da se družbene spremembe na področju komuniciranja in telekomunikacij odražajo tudi pri komuniciranju varuha. Tako največ komunikacije poteka po telefonu ali elektronski pošti, osebni sestanki in dopisi, poslani z navadno pošto, pa so številčno zanemarljivi. Tako tudi varuh pri svojem delu največ komunicira z iskalcem pomoči po telefonu ali elektronski pošti. Navadno pošto uporablja zgolj za najbolj formalne dopise, kadar je treba zagotoviti uradno sledljivost dokumentov in komunikacije.

2.3 FINANCIRANJE VARUHA

Sredstva za delovanje varuha se zagotavljajo iz proračuna Republike Slovenije na podlagi 4. člena Pravilnika o delovanju in financiranju varuha športnikovih pravic (Uradni list RS, št. 69/17). Varuh za svoje delo prejema nadomestilo v višini 30 odstotkov osnovne plače 56. plačilnega razreda uslužbencev v javnem sektorju.

3 POROČILO O OBRAVNAVANIH ZADEVAH

3.1 STATISTIKA

V nadaljevanju je grafično predstavljena statistika dela varuha. Iz posameznega grafikona je razvidno število zadev po posameznih kategorijah v določenem vsebinskem sklopu. Spodnji prikaz je zgolj informativen in naj bi olajšal predstavo o delu varuha. Zaradi narave dela, prepletanja pestrosti dejanskih stanj in pravnih podlag med avtonomnimi pravili športnih organizacij in državnimi pravili ter načelno večplastnostjo zadev je delo varuha težko celostno in realno zaobjeti zgolj preko statistike.

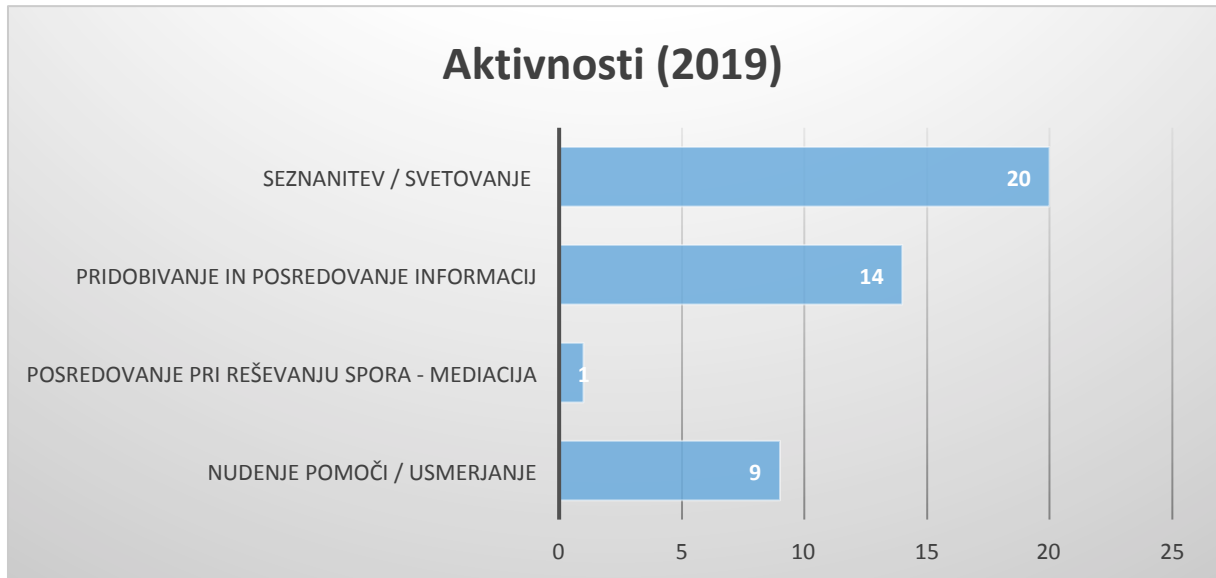
Grafikon 3:

Spodnji grafikon prikazuje število zadev glede na organizacije, pod okriljem katerih deluje oziroma katerih član je bila stranka v postopku.



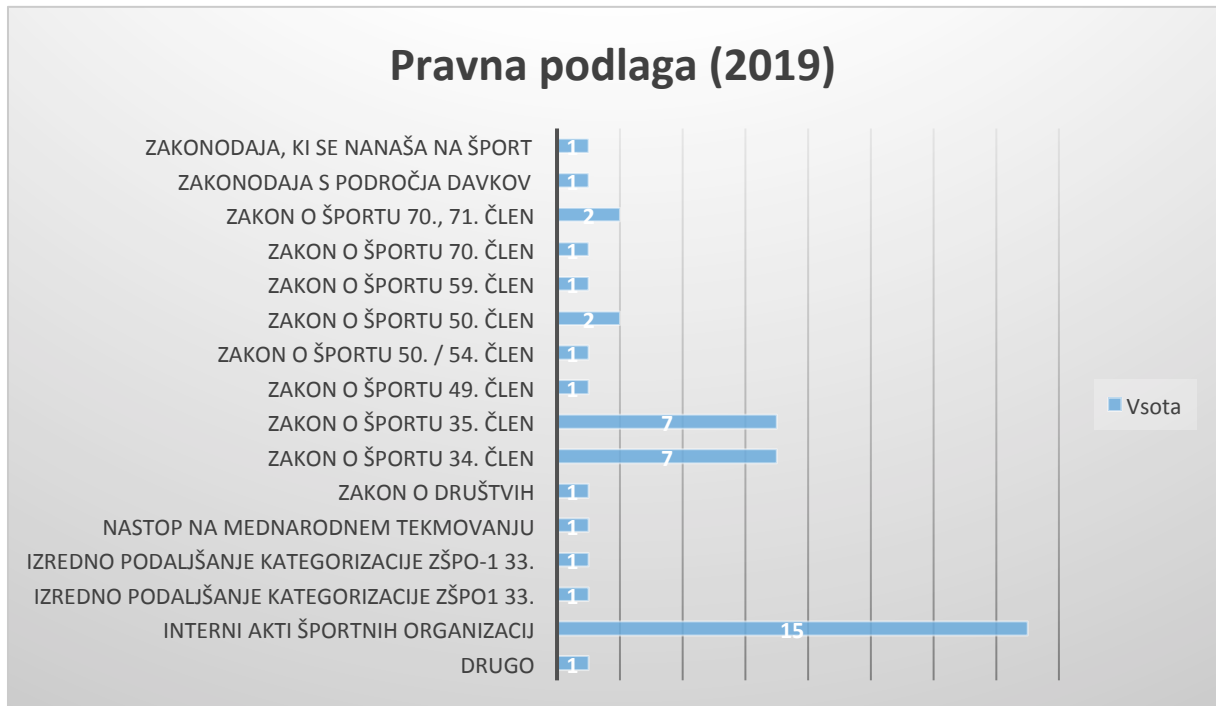
Grafikon 4:

Iz grafikona je razvidno, kakšne aktivnosti in v kolikšnem obsegu je varuh izvajal v posameznih zadevah.



Grafikon 5:

Grafikon prikazuje najpogostejše pravne podlage v posameznih zadevah.



3.2 VSEBINSKO POROČILO

V obdobju od 1. januarja do 31. decembra 2019 je varuh obravnaval 44 različnih zadev, ki so se nanašale na različna področja v športu. Pri obravnavi in reševanju primerov je varuh z iskalci pomoči večinoma komuniciral po telefonu in elektronski pošti. V sedmih primerih je bilo treba po prejemu prijave po telefonu ali elektronski pošti organizirati še osebno srečanje z iskalci pomoči. Srečanja oziroma sestanki so potekali v prostorih varuha, večinoma v času uradnih ur. Na željo športnika ali strokovnega delavca je nekaj srečanj potekalo zunaj prostorov in uradnih ur varuha, s čimer se zagotovita racionalna poraba časa in stroškov ter individualiziran pristop pri pomoči iskalcem pomoči.

Posebej je treba izpostaviti primer, kjer je bila na predlog strokovne delavke v športu, zaposlene v programu Nacionalnih panožnih športnih šol, uspešno izvedena mediacija med Nacionalno panožno športno zvezo, klubom in strokovno delavko. Spodbudno je, da so vse udeležene strani podprle tak način reševanja spora, v katerem so tudi aktivno in konstruktivno sodelovale ter iskale možnosti za rešitev.

V sklopu ozaveščanja javnosti je bilo poročilo varuha za leto 2018 predstavljeno Strokovnemu svetu Republike Slovenije za šport. Vsebina poročila in priporočila so bila predstavljena tudi delegatom na skupščini Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez.

Tako kot v letu 2018 je bil tudi konec leta 2019 organiziran sestanek z Olimpijskim komitejem Slovenije – Združenjem športnih zvez o izpostavljenih področjih na področju športa v letu 2019. Od nacionalnih panožnih športnih zvez je varuh navezal stik z odgovornimi predstavniki Atletske zveze Slovenije. Namen tovrstnih sestankov je seznaniti krovno športno organizacijo in vodilne v izbranih športnih organizacijah z ugotovitvami, ki izhajajo iz obravnavanih primerov v tekočem letu in se posredno ali neposredno nanašajo na njihovo delovanje. Poudariti je treba, da pri tem ni namen predstaviti posamezne primere, ampak seznaniti pristojne z ugotovitvami, povezanimi z delovanjem športne organizacije in varovanjem pravic športnikov in športnih delavcev, kar naj bi prispevalo k dvigu družbene odgovornosti na področju športa v Republiki Sloveniji.

Na podlagi vsebine primerov in vrste pomoči športnikom in športnim delavcem je mogoče glede na prevladujoč element primera klasificirati tri osnovne oblike pomoči oziroma vrste postopkov. Prva vključuje seznanitev športnikov in strokovnih delavcev s pravnimi podlagami in vsebino njihovih pravic ter svetovanje, povezano s konkretnim vprašanjem. Druga oblika je pridobivanje informacij o primerih, v zvezi s katerimi so se športniki ali strokovni delavci obrnili po pomoč. Tretja oblika pa je nudenje pomoči pri reševanju posameznih primerov oziroma sporov. Pri tem je treba poudariti, da se pri reševanju posameznega primera velikokrat med seboj prepletajo in kakovostno nadgrajujejo vse tri oblike postopkov.

3.2.1 Seznanitev športnikov in svetovanje

Med obravnavanimi zadevami v letu 2019 je bilo največ primerov (19), kjer sta bila iskalcem pomoči nudena seznanitev oziroma pravni poduk in svetovanje. Obravnavani so bili primeri oziroma vprašanja, ki se vsebinsko nanašajo na statusna vprašanja športnikov in strokovnih delavcev v športu, oziroma vprašanja, ali jim določena pravica pripada in na kakšen način jo lahko uveljavijo. Za tovrstne primere in postopke je značilno, da varuh pri podpori in svetovanju iskalcem pomoči ne vzpostavlja stika z državnimi organi ali športnimi organizacijami, ampak s pravnim znanjem, poznavanjem športa in izkušnjami, pridobljenimi iz drugih podobnih primerov, športnikom svetuje in jih usmerja. En primer, vključen v splošni statistični prikaz postopkov, pa je vključeval le posredovanje obvestila športnih delavcev varuhu.

Vsebinsko se ti primeri nanašajo predvsem na pravna pravila Zakona o športu in iz njega izhajajočih podzakonskih aktov ali pravna pravila, ki konkretizirajo javno pooblastilo, ki ga Zakon o športu podeljuje športnim organizacijam.

Izstopajoča zakonska podlaga, na katero so se nanašali postopki svetovanja, so bili 34., 35. in 50. člen Zakona o športu. Vsebinsko so bila vprašanja vezana na pravico do prostega prestopa športnikov med športnimi organizacijami, vsebino in postopek uveljavljanja pravice do pridobitve izredne pokojnine in vprašanja, vezana na usposobljenost za delovanje strokovnih delavcev v športu.

Na tem mestu je treba izpostaviti, da se je v sodelovanju z Inšpektoratom za šolstvo in šport, Direktoratom za šport na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport in krovno športno organizacijo uredilo področje zaračunavanja nadomestil za mlade amaterske športnike oziroma da se je z ozaveščanjem javnosti in spremembami registracijskih pravil športnih organizacij ter učinkovito intervencijo Inšpektorata za šport vzpostavil učinkovit sistem zagotavljanja načela prostega prestopa.

3.2.2 Pridobivanje in posredovanje informacij

V štirinajstih primerih je varuh na podlagi vsebine primera iskalcem pomoči priskrbel informacije, vezane na zastavljeno vprašanje, oziroma jim nudil neodvisno interpretacijo pravil ali okoliščin, vezanih na posamezno obravnavano zadevo. Pri tem je treba vsebinsko ločiti primere, kjer je že bila sprejeta določena odločitev oziroma je že nastala določena pravna posledica, in primere, kjer je bilo o primeru treba pridobiti le interpretacijo ali mnenje oziroma pojasnitev odločitve državnega organa, izvajalca javnega pooblastila ali športne organizacije.

Vsebinsko so se primeri nanašali na določbe Zakona o športu ali na podlagi zakona izpeljana pravna pravila. Pri slednjih gre predvsem za področje internih aktov in postopkov, ki jih na podlagi neposrednega ali posrednega zakonskega pooblastila vodijo športne organizacije ali drugi pravni subjekti. Vsebina posameznih primerov se je nanašala na primer na pravico do zaposlitve športnikov v javni upravi, prilagoditev šolskih obveznosti v šoli ali drugih izobraževalnih institucijah, usposobljenost za strokovno delo v športu, programe usposabljanj, javno športno infrastrukturo, imenovanje v reprezentanco itd. Izmed primerov je zaradi vsebine treba izpostaviti dva primera. Prvi se je nanašal na obdavčitev nagrad športnikov, ki jih ti prejemajo v tujini, drugi pa na pravico do preventivnega zdravniškega pregleda.

3.2.3 Nudjenje pomoči

Pri nudenju pomoči se varuh aktivno udeležuje reševanja nastale dejanske situacije, kjer vsebina primera kaže na potencialno ogrožanje pravic športnikov ali strokovnih delavcev v športu. Pri tem je postopek sprejemanja odločitve, vezane na pravico športnika ali strokovnega delavca v športu, lahko še v teku ali pa je odločitev ali negativna posledica že nastala. Varuh je v teh primerih poleg pridobivanja in svetovanja iskalcem pomoči tudi aktivno sodeloval v komunikaciji s pristojnimi institucijami. V letu 2019 je bilo takih primerov kar devet.

Vsebinsko so se primeri v največji meri nanašali na skladnost internih aktov športnih organizacij z Zakonom o športu ali pravili in načeli pravnega reda Republike Slovenije oziroma na postopke in sprejete odločitve športnih organizacij. V tem kontekstu so se pogosto izpostavila vprašanja razmerja med različnimi pravnimi akti in razmerja med avtonomnimi pravili športnih organizacij ali avtonomnimi pravili lokalnih skupnosti in heteronomnimi pravili, ki jih sprejema država.

3.2.4 Posredovanje pri reševanju sporov

V enem primeru je varuh organiziral mediacijsko srečanje sprotih strani ter s tehnikami mediacije in postopki alternativnega reševanja sporov pomagal pri reševanju nesoglasij ter na ta način pripomogel, da so stranke zbližale stališča in našle rešitev za nastalo težavo.

Primer se je nanašal na zagotavljanje dela strokovni delavki v športu, ki je bila vključena v projekt Nacionalnih panožnih športnih šol. Pohvalno pri tem primeru je bilo, da so vse udeležene strani izrazile pripravljenost za tovrstno obliko reševanja spora ter da so v postopku aktivno in konstruktivno sodelovale.

3.2.5 Obravnava pobud

V letu 2019 varuh v obravnavo ni prejel nobene pobude.

3.2.6 Izdaja pobud

V skladu s pridobljenimi informacijami in izpostavljenimi težavami je varuh organiziral delovna srečanja z Olimpijskim komitejem Slovenije – Združenjem športnih zvez, Inšpektoratom Republike Slovenije za šolstvo, Direktoratom za šport na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport in Atletsko zvezo Slovenije. Namen srečanj je bil seznaniti vodstva z izpostavljenimi vprašanji, ki se nanašajo na njihovo področje delovanja. Skupaj smo opredelili in ovrednotili možnosti rešitev perečih področij v prihodnje.

3.2.7 Udeležba na dogodkih

Poleg neposredne pomoči športnikom in strokovnim delavcem je varuh tako kot v letu prej sodeloval na različnih aktivnostih, povezanih z izobraževanjem in ozaveščanjem o pravicah športnikov in strokovnih delavcev v športu ter o pomenu njihovega varovanja za posameznika in njegovo udejstvovanje v športu. V tem sklopu se uspešno nadaljujejo sodelovanje z Olimpijskim komitejem Slovenije – Združenjem športnih zvez na področju ozaveščanja in seznanjanja mladih športnikov o njihovih pravicah, splošno predstavljanje instituta in delovanja varuha ter seznanjanje o poteku in vrstah postopkov pred varuhom. V letu 2019 je varuh sodeloval tudi na drugih strokovnih srečanjih in aktivnostih, ki so jih organizirali različni državni organi in nevladne organizacije. Najpogosteje se je tematika sodelovanja navezovala na družbeno odgovornost v športu, posebej izpostavljeno področje v letu 2019 pa je bilo prirejanje in nameščanje športnih rezultatov, prav tako pa s tem povezane aktivnosti za izvajanje Konvencije Sveta Evrope o prirejanju izidov na športnih tekmovanjih.

3.3 IZPOSTAVLJENA PROBLEMATIKA IN REALIZACIJA PRIPOROČIL IZ LETA 2018

V letu 2019 se je izboljšalo stanje na področju zaračunavanja nadomestil oziroma izvajanje 34. člena Zakona o športu. Čeprav je bilo še vedno veliko vprašanj in prošenj za

pomoč v zvezi s pogojevanjem športnih organizacij za plačilo nadomestil, so se primeri uspešno reševali s pomočjo Inšpektorata za šport. Tako lahko zaključimo, da se je ob pobudi varuha in s skupnimi prizadevanji Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Inšpektorata za šport in Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez področje zaračunavanja nadomestil za mlade amaterske športnike uredilo.

Iz dokumenta Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, št. 010-14/2020/2 (1-1) z dne 11. 4. 2020, o realizaciji priporočil iz Letnega poročila Varuha športnikovih pravic za leto 2018 lahko povzamemo, da je ministrstvo proaktivno pri iskanju rešitev za realizacijo priporočila št. 2, ki se nanaša na prednostno uporabo javne športne infrastrukture za izvajanje programov športa, ki se izvajajo v javnem interesu. Prav tako je aktivno glede priporočila št. 4, ki se nanaša na dvojno financiranje športnih organizacij iz javnih virov. Ministrstvo ni poročalo o sprejemu konkretnih rešitev za realizacijo obeh priporočil.

Po podatkih Inšpektorata za šport (dokument, št. 092-9/2020/268 z dne 9. 4. 2020) sta priporočila št. 2 in št. 4 vsebinsko uvrščeni v prednostni področji nadzora v Letnem programu inšpektorata za leto 2020 (dokument, št. 060-248/2019/1 z dne 19. 12. 2019). Varuh bo še naprej spremljal realizacijo zgoraj omenjenih priporočil in si prizadeval za konkretne rešitve, ki bodo predstavljale realizacijo priporočil.

Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez kot krovna športna organizacija na poizvedbo varuha o realizaciji priporočila št. 3, ki se nanaša na ozaveščanje in uvajanje standardov dobrega upravljanja v športnih organizacijah, ni posredovalo konkretnih informacij, zaradi česar ni mogoče poročati o stopnji realizacije priporočila št. 3. Po splošnih informacijah, s katerimi razpolaga varuh, je v letu 2019 začela operativno delovati etična komisija pri Olimpijskem komiteju Slovenije – Združenju športnih zvez.

Vezano na priporočilo št. 5, ki se nanaša na vzpostavitev neodvisnega organa ali institucije za izvensodno reševanje sporov v športu oziroma vzpostavitev neodvisne arbitraže za reševanje sporov v športu, pa naj bi bil v letu 2020 organiziran posvet, na katerem naj bi predstavili pomen in potrebo po vzpostavitvi neodvisne arbitraže zainteresirani športni javnosti in soočili poglede med pravno stroko, športnimi organizacijami, državo in drugimi zainteresiranimi stranmi.

4 PRIPOROČILA IN SMERNICE

Do popolne pravne in administrativne ureditve ter implementacije priporočil, vsebovanih v Letnem poročilu Varuha športnikovih pravic za leto 2018, bo varuh še naprej spremljal razvoj teh področij in izvajanje priporočil v praksi. Priporočila iz letnega poročila za leto 2018 so z namenom informiranosti javnosti in lažje dostopnosti vsebovana na koncu tega poglavja.

Za ureditev področja zaračunavanja nadomestil za amaterske športnike oziroma izvajanje 34. člena Zakona o športu v praksi varuh meni, da je to priporočilo zadosti uveljavljeno in ni potrebe, da bi bilo še med priporočili. Vsekakor pa bo varuh tudi v prihodnje spremljal to področje.

4.1 PRIPOROČILO št. 1

Zaradi večjega števila primerov, katerih podlaga odločanja so bili interni akti športnih organizacij oziroma odločitve organov športnih organizacij, je treba v praksi pri delovanju športnih organizacij začeti sistematično uveljavljati standarde dobrega upravljanja športnih organizacij. To velja še posebej za področje upravljanja s finančnimi sredstvi, ki jih športne organizacije neposredno ali posredno prejmejo od javnih financerjev, kot so sredstva Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Fundacije za šport in lokalnih skupnosti.

Prav tako bi bilo športne organizacije, kadar praktično izvajajo zakonski prenos javnega pooblastila, tudi smiselno podrobneje ozavestiti in podučiti o pomenu, upoštevanju in izvajanju splošnih pravnih standardov, ki veljajo v pravnem redu Republike Slovenije. Predvsem naj bi se v postopkih izvajanja javnega pooblastila smiselno uporabljala načela

Zakona o upravnem postopku in tako zagotavljale temeljne pravice posameznega športnika ali strokovnega delavca v športu.

4.2 PRIPOROČILO št. 2

Varuh je na Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport naslovil pobudo (dokument, št. 092-119/2018/80 z dne 7. 1. 2019) za sprejem podzakonskega akta, katerega sprejem nalaga prvi odstavek 65. člena Zakona o športu. Akt naj bi določal podrobnejšo vsebino in merila za zaposlovanje vrhunskih športnikov in strokovnih delavcev v javni upravi v skladu s 63. členom Zakona o športu. Na podlagi povečanja števila primerov in nejasnosti, ki jih izražajo športniki v zvezi z zaposlovanjem športnikov v javni upravi, naslavljam pobudo Vladi Republike Slovenije, da sprejme podzakonski akt, ki je predviden v 65. členu Zakona o športu.

4.3 PRIPOROČILO št. 3

Za dvig splošne družbene odgovornosti v športu in prispevek k zagotavljanju čistega športnega okolja je priporočljivo, da bi vse športne organizacije, ki so večinoma ali v večjem odstotnem deležu financirane iz javnih virov, sprejele kodekse etike, kjer bodo opredelile in postavile okvir delovanja vseh udeležencev v okviru panoge. To naj bi še posebej veljalo za osebe, ki imajo možnost odločanja in razpolaganja s finančnimi sredstvi športnih organizacij. V prvi vrsti je treba opredeliti in zagotoviti preprečevanje konflikta interesa in dolžnosti, nezdržljivost funkcij ter zagotoviti načeli demokratičnosti in transparentnosti pri sprejemanju odločitev. Raziskati bi bilo treba tudi možnosti oblikovanja enotnega kodeksa etike in pravil pričakovanega načina obnašanja vodilnih športnih funkcionarjev v slovenskem športu ter na ta način zagotoviti minimalne standarde dobrega upravljanja športnih organizacij.

4.4 PRIPOROČILA IZ LETNEGA POROČILA 2018

PRIPOROČILO št. 2

Področje, ki potrebuje posebno pozornost in je eno od ključnih za zagotavljanje javnega interesa na področju športa, kot ga definira Zakon o športu, in je obenem esencialni element razvoja športa v Republiki Sloveniji, je uveljavljanje načela prednostne uporabe javnih športnih objektov in površin za šport v naravi. Zagotoviti je treba prednostno uporabo za športne programe iz 6. člena Zakona o športu, ki jih sofinancira država ali lokalna skupnost, da bodo ti programi imeli prednost pri dostopu do javne športne infrastrukture v času, ko je za posamezne kategorije in programe primeren. Posebej se to nanaša na šolske športne telovadnice, ki so v lasti države ali lokalne skupnosti. Priporočljivo je, da se dodelitev terminov izvede po vnaprej predvidenem postopku, ki bo upošteval določbe Zakona o športu, ki se nanašajo na javni interes in prednostno uporabo javnih športnih objektov. Prav tako je treba dostopnost do javnih športnih objektov zagotoviti tudi z določanjem cene uporabe javnih športnih objektov. Struktura cene mora upoštevati, da se za programe športa, ki sta jih priznali in jih sofinancirata lokalna skupnost ali država, ne zaračunava tržna cena uporabe, ampak se s strukturo cene pokrivajo zgolj stroški dejanskega vzdrževanja.

PRIPOROČILO št. 3

Na področju dobrega upravljanja športnih organizacij varuh priporoča, da Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez kot krovna športna organizacija ozavešča svoje članice in druge športne organizacije na območju Republike Slovenije o pomenu odgovornega, transparentnega in zakonitega delovanja v skladu z etičnimi standardi v športu tako športnih organizacij kot tudi posameznikov. Pri tem Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez izvaja poslanstvo in vlogo, ki jo ima na podlagi 4. in 5. člena Pravil Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez, ter deluje v skladu z načeli, ki jih pravila določajo v 7. členu.

PRIPOROČILO št. 4

Vezano na javno sofinanciranje programov športa in drugih projektov iz naslova javnih sredstev države, lokalnih skupnosti, Fundacije za šport in drugih je treba zagotoviti dejanski nadzor nad verodostojnostjo prijav in nadzor nad porabo sredstev. Nadzor naj bi imel poudarek na zagotavljanju preprečevanja dvojnega financiranja programov, strokovnega kadra in drugih postavk, ki so predmet financiranja iz javnih virov. Tako morajo že sami financerji programov ob prijavi in pozneje ob izvajanju programov zagotavljati konstanten nadzor nad financiranjem. Prav tako pa bi to morala biti tudi ena od prednostnih nalog Inšpektorata Republike Slovenije za šolstvo in šport.

PRIPOROČILO št. 5

Za zagotavljanje reševanja nesporazumov in sporov v športu bi bil priporočljiv razmislek o ustanovitvi neodvisne arbitraže za šport na ozemlju Republike Slovenije, ki bi zagotavljala hitro in učinkovito izvensodno reševanje sporov v športu. Varuh si bo prizadeval, da bo skupaj z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport, Olimpijskim komitejem Slovenije – Združenjem športnih zvez, športnimi organizacijami in drugimi raziskovalnimi institucijami na področju športa organiziral periodične posvete in izobraževanja o izpostavljenih temah, ki se nanašajo na zagotavljanje »čistega športnega okolja« v Republiki Sloveniji.